

Aanwijzingen voor het maken van een choreografie.

Muziek

Dit is natuurlijk het eerste dat van belang is voor je optreden. Het is geweldig om met een goed live-orkest op te kunnen treden, dat je bewegingen volgt, ondersteunt en inspireert. In Nederland is de situatie in de praktijk echter meestal zo dat er geen (goed) orkest aanwezig is, zodat de danseres is aangewezen op muziek van een cd. Onderstaande aanwijzingen zijn dan ook bedoeld voor dit soort optredens. Dat betekent een volledig andere manier van dansen dan met een live-orkest. In plaats van het orkest te leiden moet je zelf de muziek volgen, inplaats van volledig vrij te zijn in je improvisaties moet je rekening houden met waar je muziekstuk naartoe gaat. Dat heeft echter ook voordelen: de muziek kan je houvast geven en inspireren. Binnen de muziek kun je vele keuzes maken: je volgt misschien achtereenvolgens verschillende instrumenten of melodieën, dan weer alleen het rime, sommige overgangen versterk je in je choreografie, andere laat je weg, herhalingen geven een bepaalde rust in je dans. De opbouw van je muziek levert een goed skelet voor een evenwichtige opbouw van je choreografie. Kortom, als je er goed in verdiept, leert de muziek je dansen!

Het maken van een choreografie

1. stel de stijl vast van het door jou gekozen muziekstuk en bepaal of je de invulling op traditionele(re) of juist op een vrije manier gestalte wilt geven.
2. bepaal wat voor sfeer je muziekstuk heeft en wat jou daarin speciaal treft. Voor die sfeer zijn vaak objectieve aanwijzingen aanwezig: de titel van het muziekstuk geeft soms al veel aan, een begeleidend verhaal van de componist of in sommige gevallen een liedtekst maakt duidelijk hoe het stuk bedoeld is. Daarbinnen kun je natuurlijk wel je eigen accenten leggen.

Probeer altijd een vertaling te pakken te krijgen van een gezongen lied, zodat je niet voor verrassingen komt te staan als blijkt dat de tekst iets heel anders weergeeft dan je gedacht had. In Turkse en Arabische muziek zijn bijvoorbeeld vreugde en verdriet veel meer met elkaar vermengd dan in de Nederlandse en dat kan je wel eens op het verkeerde been zetten bij het interpreteren. Als er geen aanwijzingen zijn zul je op je eigen gevoel af moeten gaan. Toch zul je het met je subjectieve interpretatie al gauw bij het rechte eind hebben als het erom gaat of een muziekstuk bijvoorbeeld ingetogen of juist uitbundig, romantisch of juist opzwevend is, sommige dingen zijn internationaal. Zorg dat je dans de sfeer van het muziekstuk uitademt

3. Ga vervolgens over op het maken van een schema van de muziek. Beluister de muziek uitvoerig en geef elk onderdeel zijn eigen letter of

cijfer + een korte omschrijving die voor jou de essentie weergeeft, bijvoorbeeld:

A. intro, langzame violen, B. slagwerk, doem-doem-doem + roffels (2x), C. thema, maksoum-ritme, saxofoon (4x) enz. Je hoeft geen muzikale termen te gebruiken, als je zelf maar weet wat je bedoelt! Het maken van zo'n schema lijkt misschien wat simplistisch, maar op deze manier krijg je een perfect overzicht van de structuur van de muziek, met zijn herhalingen, solo's enzovoorts. Deze kapstok geeft je al veel aanwijzingen voor je choreografie. Je kunt bijvoorbeeld horen of iets een 'loopstukje' is, een stukje voor bewegingen op de plaats, of een overgangstukje.

Gebruik de gegevens van de muziek als skelet voor je choreografie. Zorg dat je in je choreografie recht doet aan de structuur van de muziek: het karakter van de muzikale frases, de herhalingen, overgangen, ritme- en tempowisselingen, de ritmische en de melodieuze elementen. Naar believen kun je sommige elementen afzwakken of negeren en andere versterken om tot een persoonlijke interpretatie te komen.

4. Ga na waar er één of meerdere spanningsbogen te vinden zijn in de choreografie. Kies aan de hand daarvan welk(e) spanningshoogtepunt(en) je in je choreografie gaat nemen en hoe je die in wilt vullen. Je hoeft niet per sé alle spanningsbogen uit de muziek uit te werken, je kunt je eigen selectie maken.
5. Maak een grondpatroon voor je bewegingen aan de hand van de muziek en de ruimte waar je gaat dansen. Waar vraagt de muziek om passen en waar om bewegingen op de plaats? Let op de manier waarop je de ruimte gebruikt, ook elementen als hoog- laag en voor - achter zijn van belang. Zorg dat het publiek het overal goed kan zien.
6. Er zijn drie soorten bewegingen in het buikdansen: vloeiende bewegingen, staccato bewegingen en shimmy's. Let bij het maken van een choreografie op de afwisseling van deze soorten bewegingen. Zorg voor een verhouding die goed is qua dynamiek en in overeenstemming met de muziek.
7. onderzoek in de muziek de dynamiek wat betreft expressie, introversie-extraversie, groot-klein, gesloten-open, stemmingswisselingen, sensualiteit, ernst, speelsheid en vertaal de punten die je belangrijk vindt naar je choreografie.
8. bepaal hoe je het contact met het publiek vorm wilt geven. Wanneer wil je afstand, wanneer intimiteit en betrokkenheid, wat vind je in de muziek voor gegevens daarover? Wat voor publiek verwacht je en wat verwacht je van publiek van jou?

9. bekijk de afwissling van rustige en opzweepende stukken in de muziek. Zorg voor een dynamische weergave van deze elementen in je choreografie.
10. inventariseer wanneer het ritme belangrijker is in je muziek en wanneer de melodie. Zorg voor eengoede dynamische afwisseling tussen het dansen op de melodie en dansen op het ritme, aangepast aan de muziek en aan jouw persoonlijke stijl en voorkeur.
11. Laat het karakter van de verschillende instrumenten op je inwerken en probeer dat tot uitdrukking te brengen in je dans, voorzover je dat van belang acht.
12. Zorg voor een aanleiding die past bij de stijl en de sfeer van de muziek en de choreografie. Past hij ook bij het publiek en de gelegenheid die je voor ogen hebt?

Door bewust een of meer van de genoemde elementen naar voren te halen en te versterken kun je een persoonlijke interpretatie van de muziek neerzetten. Een voorbeeld. Een muziekstuk heeft als globale opbouw bijvoorbeeld: A B A. in deze structuur zie jij een spanningboog met B als hoogtepunt. Je ervaart A als extravert en besluit dat in te vullen met grote bewegingen en passen. Je vindt B een introvert stuk en je vult dit in met kleine bewegingen. Om het contrast tussen A en B nog te vergroten reserveer je de passen voor A, terwijl je bij B op de plaats blijft dansen. Stel dat bij de muziek van B aanleiding vindt voor een invulling met shimmy's. dat komt goed uit, want shimmy's worden door het publiek als redelijk spectaculair ervaren, en dat is extra goed op een spannings-hoogtepunt. Door ervoor te zorgen dat je bij A de shimmy mijdt, komt dit contrast nog sterker uit.

Door dit alles heb je nu de structuur en de spanningsboog van het stuk op 4 manieren uit laten komen: door de tegenstellingen extravert versus introvert, groot versus klein, passen versus bewegingen op de plaats en shimmy's versus andere bewegingen.

Bij hetzelfde muziekstuk is het echter misschien ook voorstelbaar dat je de tegenstelling staccato-vloeiende bewegingen naar voren haalt, en misschien wil je bij B geen shimmies doen maar draaien, en introverte bewegingen kunnen natuurlijk ook groot zijn. Kortom, de keuzes liggen van tevoren nooit vast, maar worden bepaald door jouw smaak of gevoel voor de muziek en jouw technische mogelijkheden (als je bv geen shimmies kunt, doe je dat gewoon niet).

Blijf steeds naar de muziek luisteren om nog meer uit te diepen wat jou er het meeste in treft. Je zult merken dat je elke keer verder komt, steeds dichterbij je eigen gevoel voor de muziek.

Luister elke keer naar de muziek alsof je die voor de eerste keer hoort, en dans er op alsof je er voor het eerst op danst !